

Ahir Zamanda Müminlerin Şam'a Hicret Etmesi

Ömer Faruk

7 Mar, 2018

<https://ilimvecihat.com>

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ، الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰی آلِهِ
وَصَحْبِهِ أَجْمَعِیْنَ

Güvenilir rivayetlerde, buldukları beldelerde küfür ve fesad hakim olduğu ve İslam'a ve Müslümanlara yardım etmek, kafirlere karşı savaşmak için ahir zamanda müminlerin Şam'a gidip/hicret edip orada toplanacakları bildirilmiştir. O rivayetler şunlardır:

- Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle haber vermiştir:

أَنهَا سَتَكُونُ هِجْرَةٌ بَعْدَ هِجْرَةٍ يَنْحَازُ النَّاسُ إِلَىٰ مُهَاجِرِ إِبْرَاهِيمَ لَا يَبْقَىٰ فِي الْأَرْضِ إِلَّا شَرَارُ أَهْلِهَا
تَلَفْظُهُمْ أَرْضَهُمْ تَقْدَرُهُمْ نَفْسُ اللَّهِ...

“(Medine’ye) hicretten sonra bir hicret olacak; insanlar İbrahim (aleyhisselam)’ın hicret ettiği yere (Şam’a) katılacak (hicret edecekler.) (Ebu Dâvud’un rivayetinde: **فَخِيَارُ أَهْلِ الْأَرْضِ أَلْزَمَهُمْ مُهَاجِرِ إِبْرَاهِيمَ** “(O zamanda) yeryüzü ehlinin en hayırlıları İbrahim’in hicret ettiği yere en çok bağlı kalanlardır (oradan ayrılmayanlardır.”) (Ta ki) yeryüzünde sadece yeryüzü ehlinin en şerlileri kalır. Yerleri onları (başka yerlere) atar (kabul etmez.) Allah onları kerih görür (Beğavî ve Hattâbî -rahimehumallah-: Yani Şam’a doğru çıkmalarını ve orada ikamet etmelerini kerih görür, onları buna muvaffak kılmaz.)...” (Ahmed -lafız O’nundur, Ebu Dâvud) İbn Hacer: “Senedinde hiçbir beis yoktur.” Hâkim, Zehebî, Ahmed Şâkir, Abdullah ed-Duveys: Sahih. El-Elbânî: Hasen.

Şihâbuddîn et-Tûribişî (rahimehullah, vefatı: hicrî 661) bu hadisi şerh ederken şunları söylemiştir: “Medine’ye hicretten sonra Şam’a olacak hicret, fitneler çoğaldığı, beldelerde Allah’ın emrini yerine getirenler az olduğu, adi kafirler İslam beldelerini ele geçirdiği ve Şam, İslâmî orduların Deccalle savaşına kadar kendilerine muhalefet edenlere karşı yardım olunanlar, hak üzere galip gelenler olarak yönettiği bir halde kaldığı zamandır. O zamanda Şam’a hicret eden kişi, ahiretinin salâhı için dini ile firar eden, oraya sığınan ve böylece Allah’ın salih, emrini yerine getiren kullarının sayısını fazlaştıran biridir.” (el-Muyesser fî Şerhi Mesâbîhi’s-Sunne, 4/341) Tîbî ve İbnu’l-Melek de (rahimehumallah) böyle söylemiştir.

Kâdı Beydâvî (rahimehullah, vefatı: hicrî 685) şöyle demiştir: “Yani kafirler İslam beldelerini istîlâ ettiği ve buralarda dinin durumu bozulduğu için Mekke’den Medine’ye hicretten sonra vacip bir hicret olacak.” (Tuhfetu’l-Ebrâr Şerhu Mesâbîhi’s-Sunne, 3/581)

Sonra Kâdı Beydâvî şunları kaydetmiştir: “Yani kafirlerin istîlâ ettikleri yerlerden bu yerlerin ehlinin en hayırlıları göç eder ve savaşmaktan korktukları ve bu yerlerde kendilerine ait arazilere, hayvanlara v.b. dünya metâna hırslı olup sarıldıkları için muhacirlerden geri kalmış olan adiler kalır. Onlar nefislerinin adiliğinden ve dinlerinin zayıflığından dolayı hakir görülen, tiksiniilen şey gibidirler. Adeta yer kibirlenerek reddedip onları atar. Allah Teâlâ onları kerih görür ve bir şeyi pis bulup yapısının kendisinden kaçındığı kimsenin uzaklaştırması gibi rahmetinin ve cömertliğinin bulunduğu yerlerden uzaklaştırır. Bu sebeple onları (Şam’a doğru) çıkmaktan engellemiş ve din düşmanlarıyla oturur bir halde onları ağırlaştırmış/azimlerini kırmıştır.” Keza Tîbî de böyle demiştir.

Yine et-Tûribiştî şöyle demiştir: “Allah onları kerih görür” cümlesi, dünyayı arzularak, öldürülmekten ve savaşmaktan korkarak Allah’ın kutsallarını koruyan Allah’ın hizbinden geri kalanlara, içinde buldukları zillet ve alçaklığa razı olanlara kullanılmış bir sözdür. Bu söz şu ayete uygundur: “Lakin Allah onların (münafıkların savaşa) çıkmalarını kerih görmüş ve onları ağırlaştırmıştır.” (Tevbe 46)

El-Muzhirî el-Hanefî (rahimehullah, vefatı: hicrî 727) şöyle demiştir: “Yani insanların en hayırlıları, fitnelerin zuhur etmesi ve bölgelerde küfrün ve fesâdın galip gelmesinden sonra hicrette Şam’a yönelenlerdir. Şam o vakitte fitnelerden korunmuştur.” (el-Mefâtîh fî Şerhi’l-Mesâbîh, 6/361)

İbn Teymiyye (rahimehullah) şöyle demiştir: “Ahir zamanda yeryüzü ehlinin en hayırlıları İbrahim (aleyhisselam)’ın hicret ettiği yere en çok bağlı kalanlardır (oradan ayrılmayanlardır) ki, o yer Şam’dadır.” (Mecmû’l-Fetâvâ 27/44)

İbn Receb el-Hanbelî (rahimehullah) ilgili birkaç rivayet naklettikten sonra şöyle söylemiştir: “Bunların hepsi, ahir zamanda insanların en hayırlılarının gönüllü olarak İbrahim (aleyhisselam)’ın hicret ettiği yere -ki orası Şam’dır- hicret edenler olduğuna delalet etmektedir.” (Fadâilu’ş-Şâm, sy: 114)

Nitekim Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) yukarıda şarihlerin söz ettiği zamanda Şam’a hicret edilmesini tavsiye etmiştir:

يا بن حوالة كيف تصنع في فتننة تثور في أقطار الأرض كأنها صياصي بقر قال قلت أأصنع ماذا يا رسول الله قال عليك بالشام

“Ey İbn Havâle! Yeryüzünün dört bir yanında yayılıp yükselen, sanki ineğin boynuzları gibi (şiddetli) bir fitnede nasıl yaparsın?” Dedim ki (İbn Havâle):

“(O zamana ulaşırsam) ne yapayım ey Allah’ın Rasûlü?” Şöyle buyurdu: “Sen Şam’da ikamet edip oradan ayrılma.” (Ahmed) Heysemî, Şuayb el-Arnaût: Sahih. Abdulaziz et-Tarîfî: Hasen.

- Sahâbî Ebu Umâme (radiyallahu anh) şöyle demiştir:

لا تقوم الساعة حتى يتحول خيار أهل العراق إلى الشام، ويتحول شرار أهل الشام إلى العراق
وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: عليكم بالشام

“Irak ehlinin en hayırlıları Şam’a gidinceye ve Şam ehlinin en şerlileri Irak’a gidinceye kadar kıyamet kopmaz. Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: “Siz Şam’da ikamet edip oradan ayrılmayın.” (Ahmed)

“Târîhu Dimeşk”inde İbn Asâkir’in (rahimehullah):

باب انحياز بقية المؤمنين في آخر الزمان إلى الشام

“Ahir zamanda müminlerin geri kalanlarının Şam’a katılması bâbı” altında naklettiği bu manada bir rivayet ise şöyledir:

لا تقوم الساعة حتى يتحول أشرار الناس إلى العراق، وخيار أهل العراق إلى الشام

“İnsanların en şerlileri Irak’a, Irak ehlinin en hayırlıları da Şam’a gidinceye kadar kıyamet kopmaz.”

Bu rivayetlerin senedinde zayıflık bulunmaktadır. Ancak Şeyh Meşhûr b. Hasen “el-İrâk fî Ehâdîse ve Âsârî’l-Fiten” adlı kitabında: “sahih olduğunu ispatlayan birçok şahidi vardır” demiş ve bunlardan bazısını zikretmiştir. İlk olarak zikrettiği rivayet “ceyyid bir senedle” geldiğini belirttiği İbn Asâkir’in yukarıda aktardığımız rivayetten bir sonra naklettiği Şurahbîl b. Muslim’in babasının şu sözüdür:

بلغنا أنه لن تقوم الساعة حتى يخرج خيار أهل العراق إلى الشام، ويخرج شرار أهل الشام من
الشام إلى العراق، فأكره أن يدركني أجلي وأنا بالعراق

“Bize ulaştı ki, Irak ehlinin en hayırlıları Şam’a doğru çıkıncaya ve Şam ehlinin en şerlileri Şam’dan Irak’a doğru çıkıncaya kadar kıyamet kopmayacaktır. Bu nedenle ben Irak’ta iken ecelimin bana ulaşmasını kerih görürüm.”

Şeyh Hamûd et-Tuveycirî (rahimehullah) “İthâfu’l-Cemâah bimâ Cae fî’l-Fiteni ve’l-Melâhimi ve Eşrâti’s-Sâah” isimli eserinde Ahmed’in (rahimehullah) rivayetini:

باب اجتماع المؤمنين في الشام في آخر الزمان

“*Ahir zamanda müminlerin Şam’da toplanması bâbı*” altında zikretmiş ve - Allahu A’lem şahitlerinden ötürü olsa gerek- “*isnadı hasendir*” demiştir.

- İbn Mes’ûd (*radiyallahu anh*) şöyle söylemiştir:

والذي نفس ابن مسعود بيده ليوشكن أن يكون أحب شيء على ظهر الأرض إلى أحدكم أن تكون له أحمره تنقل أهله إلى الشام

“*İbn Mes’ûd’un canı elinde olana yemin olsun ki, sizden birinize yeryüzündeki en sevimli şeyin, ailesini Şam’a götürecek eşeklerinin olması yakındır.*” (Hâkim) Hâkim, Zehebî: Sahih.

İbn Asâkir’in rivayeti ise şöyledir:

وسياتي عليكم زمان يكون أحب مال الرجل فيه أحمره ينتقل عليها إلى الشام

“*Size öyle bir zaman gelecek ki, o zamanda kişinin en sevdiği malı, üzerlerinde Şam’a göçeceği eşekler olur.*”

- Abdullah b. Amr (*radiyallahu anh*) şöyle bildirmiştir:

يأتي على الناس زمان لا يبقى فيه مؤمن إلا لحق بالشام

“*İnsanlara öyle bir zaman gelir ki, o zamanda hiçbir mümin kalmaz ki muhakkak Şam’a katılır/gider.*” (Hâkim, İbn Ebî Şeybe) Hâkim, Zehebî: Sahih. Şeyh Meşhûr b. Hasen: “*isnadı ceyyid’dir.*”

İbn Asâkir, Abdullah b. Amr’dan gelen bu ve aynı manadaki rivayetleri yukarıda zikri geçen başlık altında rivayet etmiştir. Şeyh Hamûd et-Tuveycirî bu rivayeti yine yukarıda geçen bâb altında zikretmiştir.

Bu manada bir haber de hasen bir isnadla Huzeyfe (*radiyallahu anh*)’dan gelmiştir. Şöyle demiştir:

ليأتين على الناس زمان يكون للرجل أحمره يحمل عليها إلى الشام أحب إليه من عرض الدنيا

“*İnsanlara öyle bir zaman gelir ki, kişinin, üzerlerinde (ailesini, eşyalarını) Şam’a taşıyacağı, kendisine dünya metaindan daha sevimli eşekleri olur.*” (İbn Ebî Şeybe) Et-Tuveycirî bu rivayeti de aynı başlık altında nakletmiştir.

Bu rivayetlerde haber verilen müminlerin Şam'a gitmesinin zamanı ve sebebi yine Abdullah b. Amr'ın aynı senedle gelen şu söylediklerinden anlaşılmaktadır:

يجيش الروم فيخرجون أهل الشام من منازلهم فيستغيثون بكم فتغيثونهم، فلا يتخلف عنهم مؤمن، فيقتلون فيكون بينهم قتل كثير ثم يهزمونهم إلى أسطوانة... فيتلقاهم الصريخ بأن الدجال يحوش ذراريكم فيلقون ما في أيديهم، ثم يؤبون

"Rumlar (Hristiyanlar) birlikleri toplarlar ve Şam ehlini yerlerinden çıkarırlar. Bu sebeple Şam ehli sizden yardım ister ve siz de onlara yardım edersiniz, öyle ki hiçbir mümin onlardan (Şam ehline yardım etmekten) geri kalmaz (hepsi onlara gidip katılır.) Ve savaşırlar. Aralarında çok ölümler olur. Sonra Rumları (Konstantiniyye'deki) sütuna kadar hezimete uğratırlar (ve böylece Kostantiniyye fethedilir)... Onları: "Deccal çocuklarınızın/ailenizin arasında, onları tuzağa düşürüyor!" diye bağırır (şeytan) karşılar. Bunun üzerine ellerindeki atarlar ve sonra (Deccal'in tarafına) dönerler." (Nuaym b. Hammâd; el-Fiten, İbn Asâkir)

Bu rivayet açık bir şekilde Melhame-i Kubrâ'yı anlatmaktadır. Çünkü Melhame'den sonra Konstantiniyye fethedilecek ve ardından Deccal çıkacaktır. Dolayısıyla müminlerin Şam'a gitmesinin sebebi Melhame'de Rumlar tarafından yerlerinden çıkarılan Şam ehline yardım etmektir.

Melhame-i Kubrâ'da Rumların Şam bölgelerini ele geçirmesi biraz ayrıntılı olarak başka rivayetlerde de anlatılmıştır. O rivayetleri nakledecek olursak;

Tâbiîn'den Mekhûl (rahimehullah) şöyle demiştir:

لَتَمُخَّرَنَّ الروم الشام أربعين صباحا لا يمتنع منها إلا دمشق وعمان

"Rumlar 40 sabah'ta (günde) geminin suyu yararak ilerlediği gibi Şam'a girip işgal edecek, Şam'dan sadece Dimeşk ve (bugünkü Ürdün'ün başkenti) Amman imtina edecek (buralara giremeyecekler.)" (Ebu Dâvud) El-Elbânî: Zayıf. Şuayb el-Arnaût: Sahih.

Ebu Dâvud (rahimehullah) bu rivayetten hemen sonra tâbiîn'den Abdurrahman b. Selman'ın (rahimehullah) şöyle söylediğini rivayet etmiştir:

سيأتي ملك من ملوك العجم يظهر على المدائن كلها إلا دمشق

"Acemlerin (Arap olmayanların) meliklerinden bir melik gelecek, Dimeşk haricinde (Şam'ın) bütün şehirler(in)i ele geçirecek." El-Elbânî, Şuayb el-

Arnaût: Sahih.

İlk olarak aktardığımız rivayete ve Nuaym b. Hammâd'ın (*rahimehullah*) "*el-Fiten*"inde zikrettiği 1258 nolu rivayete göre bu melik Rum melikidir.

Bu iki rivayetten sonra Ebu Dâvud, Melhame-i Kubrâ gününde Müslümanların şehrinin/kalesinin Dimeşk/Ğûta olacağını bildiren bir rivayeti zikretmiştir. Keza İbn Asâkir bu iki rivayeti:

باب ما جاء عن المبعوث بالمرحمة أنها دمشق فسطاط المسلمين يوم الملحمة

"*Melhame günü Dimeşk'in Müslümanların şehri/kalesi olmasına dair gelen rivayetler bâbı*" başlığı altında nakletmiştir.

Binâen aleyh; Rumlar'ın Dimeşk dışında Şam'ın tamamına galip gelmeleri Melhame-i Kubrâ'da gerçekleşecektir. Nitekim Nuaym b. Hammâd'ın 1258 nolu rivayeti de bu olayın ahir zamanda vuku bulacağını göstermektedir.

İbn Asâkir, Rumların Şam ehlini Şam'dan çıkaracağını bildiren birçok rivayet nakletmiştir. Bu rivayetler zayıftır, ancak bu rivayetlerin toplamı bunun bir aslının olduğuna delalet etmektedir. Hem zaten yukarıda aktardığımız iki Ebu Dâvud rivayeti bunu ispatlamaktadır. İbn Asâkir'in:

باب ذكر بعض ما ورد من الملاحم والفتن مما له تعلق بدمشق

"*Dimeşk ile ilgili melhameler (savaşlar) ve fitneler hakkında gelmiş bazı rivayetlerin zikredilmesi bâbı*" altında naklettiği bir rivayetin başı şöyledir: Ebu Hureyre (*radiyallahu anh*) şöyle söylemiştir:

يا أهل الشام لتخرجنكم الروم منها كَفراً

"*Ey Şam ehli! Muhakkak ki Rumlar sizi Şam'dan köy köy/kasaba kasaba çıkaracaklar.*" İbn Asâkir bu sözün aynısını yine bu başlık altında Ebu'd-Derdâ ve Abdullah b. Amr b. Âs'dan da (*radiyallahu anhuma*) rivayet etmiştir.

İmam Ahmed (*rahimehullah*), oturduğu yerden taşınmak isteyen biri için başta Medine'ye, değilse Mekke'ye, o da değilse Şam Dimeşk'e taşınmasını tavsiye etmiş ve sebebini:

لأنها يجتمع إليها الناس إذا غلبت عليهم الروم

"*Çünkü insanlar, Rumlar kendilerine galip geldiği zaman Dimeşk'e toplanacaklar*" diye açıklamıştır. (Mesâilu Ahmed; İbrahim b. Hâni', 1/150, no:

472)

Nitekim Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Melhame-i Kubrâ günü Müslümanların şehrinin (*toplanacakları yerin*), savaştan, düşmandan korunacakları, güvende olacakları kalelerinin/sığınaklarının Dimeşk/Ğûta olacağını haber vermiştir. Şöyle demiştir:

إن فسطاط المسلمين يوم الملحمة بالغوطة إلى جانب مدينة يقال لها دمشق من خير مدائن الشام

“Melhame-i Kubrâ gününde Müslümanların çadırı/şehri/kalesi, Şam’ın şehirlerinin en hayırlılarından olan “Dimeşk” denilen şehrin yanındaki “Ğûta”dadır.” (Ebu Dâvud, Ahmed) Hâkim, Zehebî, Munzirî, el-Elbânî, Şuayb el-Arnaût: Sahih.

Hâkim’in rivayetine göre Dimeşk için:

خير منازل المسلمين يومئذ

“O gün Müslümanların en hayırlı yerleşim yeridir” demiştir.

Bir Fâide: Zemahşerî (*rahimehullah*) şöyle demiştir: “Dünya cennetleri 4’tür: Ğûta, Nil nehrinin birbirine dolanmış ağaçlık bölgeleri, Kidan vadisi ve Semerkand.” İbnu’l-Cevzî (*rahimehullah*) Zemahşerî’nin bu sözü üzerine şunu söylemiştir: “Buraların hepsini gördüm. Ğûta’nın diğer 3’üne olan üstünlüğü bu 4’ün diğer yerlere olan üstünlüğü gibidir.” (Bkz: Mirkâtu’l-Mefâtîh, Ali el-Kârî) Yâkût el-Hamevî (*rahimehullah*) şöyle demiştir: “Ğûta icma ile Allah’ın beldelerinin en temiz, manzarası en güzel olanıdır.” (Mu’cemu’l-Buldân 4/219)

Rumlar Şam beldelerini ele geçirdikten sonra Allah’ın yardımıyla hezimete uğrayacak ve Melhame-i Kubrâ Müslümanların zaferiyle sonuçlanacak.

Ve’l-hamdu lillâhi Rabbi’l-âlemîn.